

5.8. ZAHRADY SE ZÁMKEM V KROMĚŘÍŽI (1998)

Sériový statek světového dědictví o dvou částech:

- Podzámecká zahrada a zámek (860-001)
- Květná zahrada (860-002)

Zlínský kraj, ORP Kroměříž

Datum zápisu: 2. 12. 1998

Kritéria zápisu: (ii), (iv)

Číslo na Seznamu světového dědictví: 860

<http://whc.unesco.org/en/list/860>

Web s informacemi o statku:

www.zamek-kromeriz.cz

Státní správa na úseku památkové péče:

Krajský úřad Zlínského kraje

Obec s rozšířenou působností: Městský úřad Kroměříž

5.8. GARDENS AND CASTLE AT KROMĚŘÍŽ (1998)

Serial World Heritage Property with two component parts:

- Castle Garden and Castle (860-001)
- Pleasure Garden (860-002)

Zlín Region, Kroměříž District

Date of Inscription: 2nd December 1998

Criteria for Inscription: (ii), (iv)

Number at WH List: 860

<http://whc.unesco.org/en/list/860>

Property Website:

www.zamek-kromeriz.cz

State Administration of Cultural Heritage:

Zlín Regional Office

Municipality with Extended Powers:

Municipal Authority of Kroměříž

Podzámecká zahrada

zámek

Květná zahrada

200 m

200 m

200 m

200 m

VÝJIMEČNÁ SVĚTOVÁ HODNOTA

Stručná syntéza

Soubor skládající se z arcibiskupského zámku, přilehlé Podzámecké zahrady a nedaleké Květné zahrady se nachází v centru historického města Kroměříž ve Zlínském kraji v České republice.

Zahrady a zámek v Kroměříži jsou příkladem raně barokního architektonického souboru, který do střední Evropy, zničené třicetiletou válkou, přinesl velmi hodnotnou architekturu italského původu, ve spojení s vysoce kvalitním sochařstvím, malířstvím a užitným uměním. V Květné zahradě bylo zahradní umění dovedeno až na samý vrchol dokonalosti, když zde byly s naprostou virtuozitou uplatněny technické možnosti využití vody. Podzámecká zahrada je mimořádnou ukázkou tvůrčího sblížení středoevropského zahradního umění se širšími evropskými trendy krajinářských parků. Květná zahrada ovlivnila tvorbu zahrad na Moravě a vliv zámku sahal ještě dále, až do oblasti Podunají.

Zahrady a zámek v Kroměříži jsou výjimečně intaktním a zachovalým příkladem barokního aristokratického souboru (v daném případě sídla vlivného olomouckého biskupa), který se skládá z rezidence, Květné zahrady a rozsáhlé Podzámecké zahrady, která odráží též období romantismu 19. století.

Monumentální barokní zámek se nachází v severní části městského centra a je volně stojící budovou se čtyřmi křídly obklopujícími nádvoří ve tvaru lichoběžníku. Interiéry se vyznačují výjimečně bohatou výzdobou a hodnotnými uměleckými sbírkami. S Podzámeckou zahradou zámek spojují rozlehlé místnosti v přízemí (sala terrena), kde jsou jeskyně (grotty), z nichž jedna je napodobeninou dolu.

Podzámecká zahrada má rozlohu 58 ha a je osázena řadou exotických druhů stromů (jehličnatých i listnatých), a to jak solitéry, tak i skupinami. Rovněž se zde nacházejí i některé významné architektonické prvky, mezi něž patří polokruhová kolonáda v pozdně klasicistním slohu, zřízená v roce 1846 pro sochy z Pompejí, podle kterých má i svůj název: Pompejská kolonáda. Na západním okraji je honosná budova Maxova statku v empírovém slohu s působivým sloupovím a výraznými bočními křídly. Tři elegantní litinové můstky – Stříbrný, Vázový a Lucernový – byly vyrobeny v arcibiskupské slévárně. Původně barokní zahrada byla koncem 18. a počátkem 19. století pod vlivem romantismu přetvořena na krajinářský park.

OUTSTANDING UNIVERSAL VALUE

Brief synthesis

The ensemble formed by the archiepiscopal castle, an adjacent garden (Podzámecká zahrada) and a pleasure garden (Květná zahrada) situated nearby, is located in the historic centre of the town of Kroměříž, in the Zlín region of the Czech Republic.

The “Gardens and Castle at Kroměříž” illustrate a type of early Baroque architectural ensemble which introduced to Central Europe, ravaged by war, high architectural values of Italian origin, linked with high-quality sculpture, paintings, and applied arts and enhanced by the acme of garden design in which the technological potential of the use of water was developed with virtuosity. The Castle Garden demonstrates, in an extraordinary way, the creative affinity between the garden art of Central Europe and broader European trends in the design of landscape parks. The Pleasure Garden influenced Moravian garden design, whilst the influence of the Castle spread further, to the Danube region.

The “Gardens and Castle at Kroměříž” constitute a remarkably well preserved and basically unchanged example of a Baroque aristocratic ensemble (in this case the seat of an influential ecclesiastic) of residence and pleasure garden, with a larger park that reflects the Romanticism of the 19th century.

The monumental Baroque castle located in the northern part of the town centre is a freestanding edifice with four wings around a trapezoidal central courtyard. It contains richly decorated interiors, as well as valuable art collections. The castle is linked to the garden through spacious ground-floor rooms (sala terrena) with grottoes, one of them imitating a mine.

The Castle Garden with an area of 58 ha includes a number of exotic tree species (coniferous and deciduous) that stand isolated or in groups, as well as several important architectural elements. Among them, a semi-circular colonnade in classical style built in 1846 to house sculptures from Pompeii, after which it was named the Pompeian Colonnade. On the western periphery, the Max's Farmstead is a luxurious building in French Empire style, with an impressive colonnade and projecting wings. Cast iron, produced at the archiepiscopal foundry, was used to build three elegant bridges: the Silver Bridge, the Vase Bridge and the Lantern Bridge. This garden, which

Podzámecká zahrada

zámek

Květná zahrada

100 m

100 m

100 m

100 m

Květná zahrada o rozloze 14,5 ha se nachází v jihozápadní části centra města. Jedná se o formální zahradu italského stylu, do níž se vstupuje 244 metrů dlouhou arkádovou lodžii se sochami a bustami, která se otevírá do první části zahrady, jejímž nejpůsobivějším prvkem je rotunda na osmibokém půdorysu. Geometrické partery, symetricky uspořádané kolem rotundy, obsahují bludiště a květinové záhony oddělené nízkými živými ploty. Na tuto část zahrady navazuje další, mezi jejíž hlavní prvky patří dva nízké valy s altánky a dvěma obdélníkovými bazény, symetricky založenými po obou stranách hlavní osy zahrady. Odtud lze vinoucí se pěšinou dojít k voliéře a nádhernému skleníku. Kompozice a vzhled Květné zahrady (1665–1675) jsou prakticky intaktní, což z ní činí mimořádně vzácný příklad barokní zahrady.

Kritérium (ii): Soubor v Kroměříži, obzvláště pak Květná zahrada jako jedna z nejdůležitějších zahrad své doby, hrál zásadní roli ve vývoji barokních zahrad a koncepcí rezidencí ve střední Evropě.

Kritérium (iv): Zahrady a zámek v Kroměříži jsou jedinečně zachovaným příkladem biskupského paláce a souvisejících zahrad ze 17. a 18. století.

Integrity

Statek obsahuje všechny důležité prvky k vyjádření výjimečné světové hodnoty, a to jak v případě bývalé barokní rezidence tak i obou zahrad. Jeho vymezení a rozloha jsou odpovídající.

Žádný z atributů statku není ohrožen. Zámek a přilehlá Podzámecká zahrada, stejně jako Květná zahrada, se nacházejí na území městské památkové rezervace, jež je shodná s nárazníkovou zónou. Na území statku i nárazníkové zóny nejsou očekávány žádné změny urbanistické struktury. Vizuální integrita statku není ohrožena. Podle platných předpisů a územního plánu podléhá nová výstavba v nárazníkové zóně a s ní spojená rizika předchozímu schválení příslušnými orgány včetně orgánů památkové péče.

was designed with a Baroque layout, was restyled under the influence of the Romantic landscape style of the late 18th and early 19th centuries.

The Pleasure Garden with an area of 14.5 ha is situated in the south-western part of the town centre. It is a formal garden in Italian style that is entered by a 244 m-long arcaded gallery with statues and busts on display, before it opens up onto the first section of the garden whose most striking feature consists in an octagonal rotunda. Geometrical parterres, symmetrically arranged around the rotunda, include mazes and flower beds defined by low espalier hedges. This part of the garden leads to a section whose main features include two low mounds with arbours and two rectangular basins that are aligned symmetrically on both sides of the main axis of the garden. This section allows access to the aviary and to the beautiful greenhouses by a spiral path. The design and the appearance of the Pleasure Garden (1665–1675) remained almost intact, making it an extremely rare example of a Baroque garden.

Criterion (ii): The ensemble at Kroměříž, and in particular the Pleasure Garden, played a significant role in the development of the design of Baroque gardens and palaces in Central Europe.

Criterion (iv): The Gardens and Castle at Kroměříž are an exceptionally complete and well-preserved example of a princely residence and its associated landscape of the 17th and 18th centuries.

Integrity

The property includes all the key elements that convey its Outstanding Universal Value, i.e. the former Baroque residence and both gardens. Its delimitation and size are appropriate.

None of the attributes of the property is threatened. The castle and its adjacent garden as well as the Pleasure Garden are located in the territory of the urban heritage reservation, which comprises a buffer zone. In the territory of the property and its buffer zone, no change is expected in the urban development. The visual integrity of the property is not threatened. In accordance with the existing regulations and with the applicable land use plan, any risk of new construction in the buffer zone is subject to a preliminary review by competent authorities, including those responsible for state heritage preservation.

Autenticita

Míra autenticity tohoto souboru je velmi vysoká. Zámek si ve vysoké míře udržel svoji původní podobu a výzdobu. Díky restaurátorským a renovačním pracím, opírajícím se o důkladné studie, získávají v současné době obě zahrady znovu svůj původní vzhled a krásu. Všechny tyto restaurátorské práce probíhají v souladu s osvědčenými postupy památkové péče a za použití historických materiálů a technologických postupů. Tyto principy se uplatňují též v případě obou zahrad a garantují tak ochranu jejich vysoké autenticity.

Podmínky ochrany a správy

Statek je chráněn zákonem č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů. Zahrady a zámek v Kroměříži byly prohlášeny národní kulturní památkou a tudíž podléhají nejvyššímu stupni právní ochrany týkající se památkové péče. Na soubor se rovněž vztahuje vyhláška ministerstva kultury č. 1589/78 VI/1, podle níž bylo historické jádro Kroměříže vyhlášeno městskou památkovou rezervací. Nárazníková zóna je vymezena na základě platných předpisů a odpovídá městské památkové rezervaci.

Arcibiskupský zámek a Podzámecká zahrada jsou ve vlastnictví Římskokatolické církve, zastoupené Arcibiskupstvím olomouckým. Květná zahrada je ve vlastnictví státu zastoupeného jím financovanou organizací – Národním památkovým ústavem. Management Plan je v účinnosti a jsou naplánovány jeho pravidelné aktualizace. Zodpovědnost za správu statku náleží příslušným vlastníkům statků, resp. jimi za tímto účelem zřízeným organizacím. Tyto subjekty rovněž odpovídají za plánování a zajištění údržby, provozu a propagaci památky. Jejich činnost je financována z vlastních prostředků a z účelových finančních nástrojů, jako jsou grantové a dotační tituly programů Ministerstva kultury České republiky, jež jsou určeny k financování nemovitých kulturních památek, a také z finančních prostředků vyčleněných z veřejných zdrojů. Z památkového hlediska je stav statku dobrý.

Od roku 2000 se na vnitrostátní úrovni připravují roční monitorovací zprávy, jež slouží správcům statku, Ministerstvu kultury České republiky, Národnímu památkovému ústavu a ostatním subjektům podílejícím se na výkonu správy statku.

Authenticity

The degree of authenticity of this ensemble is high. In fact, the original design and decorations of the castle have been preserved to a very high extent. Currently, the two gardens are regaining their original appearance and their splendour through restoration and rehabilitation based on in-depth technical studies. All these restoration works are carried out in accordance with recognized heritage conservation practices and historical materials and construction techniques are used. These principles are also applied to the two gardens, thus guaranteeing the preservation and protection of their authenticity.

Protection and management requirements

The protection of the property is governed by the Act No. 20/1987 Coll. on State Heritage Preservation as amended. The gardens and the castle are designated national cultural heritage sites and thus enjoy the highest level of legal protection as far as heritage preservation is concerned. The ensemble is also covered by Decree No. 1589/78 VI/1 of the Ministry of Culture, which designated the historic centre of Kroměříž as an urban heritage reservation. The buffer zone is defined in accordance with existing regulations and it is identical to the urban heritage reservation.

The archiepiscopal castle and the adjacent Castle Garden (Podzámecká zahrada) are owned by the Roman Catholic Church, represented by the Archbishopric at Olomouc. The Pleasure Garden (Květná zahrada) is owned by the Czech State represented by the state-funded institution, i.e. the National Heritage Institute. The Management Plan of the property is in effect and is scheduled for regular updates. The responsibility for the property management goes to the relevant owners, to specific organizations that have been established for this purpose. These bodies are also responsible for the conservation schedule of the property, for its maintenance, functioning and promotion. Their activities are funded by their budgets and by special-purpose financial instruments, such as grant schemes and funding through the programme of the Ministry of Culture of the Czech Republic allocated to the conservation of the immovable cultural heritage, as well as financial resources allocated from other public budgets. As regards to heritage conservation, the property is in good condition.

Since 2000, annual monitoring reports have been prepared at the national level to serve the World Heritage property manager, the Ministry of Culture, the National Heritage Institute and other agencies involved.

ATRIBUTY VÝJIMEČNÉ SVĚTOVÉ HODNOTY

Podzámecká zahrada a zámek

- soubor knížecího (biskupského) paláce a přidružené zahrady • dispozice zámku a jeho vybavení • architektonické a kompoziční rozvržení a vybavení zahrady • druhová skladba výsadby • archeologické dědictví

Květná zahrada

- architektonické a kompoziční rozvržení a vybavení zahrady • druhová skladba výsadby

ATTRIBUTES OF OUTSTANDING UNIVERSAL VALUE

Castle Garden and Castle

- ensemble of the princely (bishop) palace and the adjacent garden • layout of the palace and its interior • garden design and equipment • plant species • archaeological heritage

Pleasure Garden

- garden design and its equipment • plant species

